

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22009 - Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància I / 1
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria Antonia Riera Jaume (Responsable) maria.riera@uib.es	13:30	14:30	Dimecres	10/09/2018	22/07/2019	A-107 Guillem Cifre
Aina Estrades Bauzá aina.estrades@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Carme Rosselló Rosselló carme.rossello@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

L'assignatura constitueix una assignatura de formació bàsica i, conjuntament amb les assignatures de: Observació i Documentació, Estratègies d'intervenció educativa en la Primera Infància II, Mitjans i Recursos tecnològics en el procés d'ensenyament-aprenentatge en la primera infància i Reflexió i innovació educativa, configuren, en el context del programa formatiu del Grau d'Educació Infantil, el Mòdul 4, anomenat *Estratègies d'Intervenció Educativa en l'etapa 0-6*. Aquest mòdul està orientat cap a l'adquisició d'estratègies d'intervenció educativa en primer i segon cicle de l'Educació Infantil. La finalitat principal d'aquest mòdul és dotar a l'alumnat d'habilitats i competències per a observar, intervenir i reflexionar sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge en l'etapa 0-6. Aquest mòdul està relacionat amb el Practicum per el que es refereix a la planificació de projectes per a millora i innovació docent, la seva observació i avaluació, així com dotar els alumnes de processos de reflexió que els ajudin a establir connexions entre la teoria i la pràctica educativa. Aquesta assignatura dona continuïtat als continguts treballats a algunes de les matèries impartides a primer curs del grau (Organització i gestió educativa, Bases didàctiques i disseny curricular, Models educatius en la primera infància).

Les activitats formatives de l'assignatura es coordinen amb algunes de les assignatures que conformen aquest mòdul i altres assignatures relacionades de segon curs: Observació i documentació i Educació artística i estètica i Fonaments de l'Art Plàstic i Visual de segon curs així com amb l'assignatura de tercer curs: Estratègies d'intervenció Educativa en la primera infància II.

L'assignatura consta de sis crèdits organitzada amb un bloc i 4 temes. L'objectiu fonamental de l'assignatura és analitzar els eixos bàsics de l'acció educativa a l'etapa Infantil: espai, temps i relacions. El primer tema és introductor i on es realitza una anàlisi de la situació actual de l'educació a la primera etapa (0-6) i es tracta el tema dels criteris per establir unes bones pràctiques a l'Educació Infantil. El segon tema es centra amb els criteris i paràmetres per al disseny i organització dels espais, disseny dels escenaris de joc i activitat i metodologies centrades amb un nou ús dels espais. El tercer tema ajuda a repensar el temps a l'escola i els

Guia docent

debats sobre els moviments d'educació lenta. El quart tema es centra en les relacions que s'estableixen a l'escola, els agrupaments flexibles, la parella educativa i les relacions entre adult-infant.

Professorat: Dra. Maria A. Riera Jaume. Investigadora principal del grup d'Investigació en Primera Infància de la UIB (GIPI) i membre del grup de recerca d'Infància, Tecnologia, Educació i Diversitat (GITED). Les seves línies de treball i recerca estan relacionades amb la Innovació i bones pràctiques a l'Educació Infantil així com amb el disseny i avaluació de programes de suport a famílies en la primera infància.

Requisits

Recomanables

Es recomanable cursar simultàniament l'assignatura Observació i Documentació (22012) i l'assignatura Educació artística i estètica (22013) (només pels alumnes del grup de tarda) preferentment en el mateix grup mitjà (grup 01 o grup 02) per tal de facilitar l'elaboració del treball interdisciplinari de les tres matèries.

Competències

Específiques

- * Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància i valorar les seves implicacions en el disseny i orientació de contextos saludables (8) .
- * Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'Educació Infantil i serveis d'atenció a la infància adquirint estratègies docents per optimitzar la seva gestió i organització (26) .
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels infants i les seves particulars necessitats educatives, la igualtat de gènere i l'equitat i el respecte als drets humans (24) .

Genèriques

- * Capacitat per a promoure una imatge digna de la infància i respecte als drets dels infants.(5) .
- * Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col.laboratiu (29) .
- * Capacitat per fomentar els valors estètics com element transversal a totes les disciplines (28) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts es presenten en un bloc i 4 temes

Continguts temàtics

Bloc I. Els eixos bàsics de l'acció educativa

Guia docent

Tema 1. Les bones pràctiques a l'Educació Infantil

- * Contextualització de l'etapa
- * Dilemes i propostes actuals
- * Reflexions sobre la qualitat i la innovació educativa

Tema 2. Espai

- * Disseny d'escenaris i microespais de joc i aprenentatge
- * Paràmetres de qualitat de l'espai-ambient
- * Transformació dels espais per transformar la pràctica educativa
- * Els ambients d'aprenentatge

Tema 3. Temps

- * Repensar el temps a l'escola: referents culturals i educatius
- * Els moviments per a l'educació lenta
- * Paràmetres de qualitat en l'organització del temps a l'Educació Infantil

Tema 4. Relacions

- * Una mirada sistèmica al context relacional de l'escola
- * Agrupaments i aprenentatge cooperatiu
- * La parella educativa
- * L'acompanyament de l'adult

Metodologia docent

Es contemplen classes teòriques i classes pràctiques. En les sessions teòriques es realitzaran la presentació dels continguts; en les classes pràctiques, es desenvoluparan dinàmiques de treball d'aplicació dels coneixements teòrics a situacions concretes i es prepararà el projecte del disseny d'escenaris. Per la seva banda, els alumnes hauran de realitzar diferents treballs d'estudi i assimilació dels continguts, realització de les activitats pràctiques i activitats d'avaluació d'acord amb les competències previstes. En quant al tipus d'agrupament, es preveu el grup gran per a les classes teòriques, el grup mitjà per a les classes pràctiques i el grup petit per a l'elaboració dels treballs autònoms en grup (4 alumnes). Es realitzarà un Projecte de disseny i aplicació de microespais de joc i activitat a una aula d'Educació Infantil. Aquest és un projecte interdisciplinari amb les assignatures de *Observació i Documentació* i l'assignatura *Educació artística i estètica* (només pel grup d'horabaixa) (veure document guia del projecte a la xarxa intranet moodle).

Volum de treball

El volum estimat a realitzar en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura i per a cadascuna de les modalitats organitzatives queda reflectit de la següent manera:

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Desenvolupament de continguts	Grup gran (G)	Exposició dels continguts per part del professor, amb una bibliografia bàsica i una documentació complementària. S'empraran diferents estratègies: l'exposició magistral, documents visuals, la reflexió i debat a partir d'exemples d'experiències educatives	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup mitjà (M)	Debats i exercicis de reflexió teòrico-pràctica relacionats amb els temes treballats. Aquestes pràctiques es realitzaran en 6 sessions presencials de 1 hora 30 min. cada una d'elles. Es faran 2 grups mitjans que assistiran a les pràctiques de manera quinzenal (6 sessions per a cada grup mitjà).	9
Tutories ECTS	Tutoria	Grup petit (P)	Es realitzaran tutories en petit grup o individuals pel seguiment dels treballs autònoms dels alumnes. Les tutories podran ser presencials o a través de la UIB digital.	3
Avaluació	Prova objectiva i de desenvolupament	Grup gran (G)	Es realitzarà una prova escrita en base als continguts de l'assignatura. Aquesta prova constarà de dues parts diferenciades. La primera part objectiva amb una modalitat de preguntes tancades tipus test, i una segona part d'argumentació i desenvolupament. Per a la correcció de la segona part és indispensable haver aprovat la primera.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi materials assignatura	La lectura de la bibliografia bàsica, els textos de referència disponibles a la xarxa intranet (moodle) així com les exposicions de la professora, serviran per a la preparació de les activitats pràctiques i pel desenvolupament del temari.	40
Estudi i treball autònom en grup	Projecte de disseny i aplicació d'escenaris de joc i activitat	Amb aquesta pràctica es pretén que els alumnes aprenguin a dissenyar microespais de joc i activitat amb materials no estructurats i que les apliquin a un Centre d'Educació Infantil. Aquest projecte es realitzarà en petit grup (4 alumnes) i constarà de tres parts: a-Dissenyar 3 microespais de joc i activitat per un ambient seleccionat b-Aplicar els microespais creats a un centre d'Educació Infantil (des de l'assignatura d'Observació i Documentació es farà l'observació i documentació de les sessions realitzades amb els infants) c-Documentació del projecte realitzat i exposició al grup-classe	50
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de les sessions pràctiques	S'hauran de dur a terme diferents activitats que es prepararan amb el petit grup abans i durant les sessions pràctiques així com la preparació de les lectures que es debatran en les sessions de classe.	15

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'alumne/a obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 al bloc pràctic (pràctiques presencials així com el Projecte de disseny i aplicació microespais) i a la prova escrita. L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de:

a-Una prova objectiva i de desenvolupament on l'alumne ha de demostrar el domini dels continguts de la matèria. La nota final d'aquesta prova d'avaluació s'ha de ponderar un 40%.

b-L'avaluació de les classes pràctiques d'assistència obligatòria i on es valorarà la presencialitat i participació de l'alumne/a. Es realitzaran 6 sessions amb cada grup mitja. Aquesta activitat es ponderarà un 20%

c- L'avaluació del Projecte dels microespais. Aquesta activitat es ponderarà un 40%

En el període d'avaluació extraordinària de febrer es pot recuperar la prova escrita i revisar si escau el projecte dels microespais si previament s'han superat dues de les parts. A la nota final es valorarà l'assistència i participació a les sessions de gran grup.

Observacions

- * Qualsevol actitud de l'alumne/a que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
- * El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria.
- * Segons l'article 19.7 del Reglament Acadèmic de la Universitat, "es considerarà que un estudiant és un "no presentat" quan hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent", per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens.
- * No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic.
- * Si la nota final és igual o superior a 5 però l'alumne no ha obtingut la qualificació mínima exigida en algun dels elements d'avaluació, la qualificació global ha de ser un 4,5.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Pràctiques presencials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Debats i exercicis de reflexió teòrico-pràctica relacionats amb els temes treballats. Aquestes pràctiques es realitzaran en 6 sessions presencials de 1 hora 30 min. cada una d'elles. Es faran 2 grups mitjans que assistiran a les pràctiques de manera quinzenal (6 sessions per a cada grup mitjà).
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació activa de cada petit grup durant les sessions pràctiques fent les aportacions requerides i valorant el grau d'aprofundiment i del treball realitzat. Per altra part es valoraran les exposicions orals que es realitzin per a la presentació dels treballs, fonamentalment es valorarà el grau de preparació dels continguts per fer l'exposició, l'eficàcia del format de presentació per millorar la comprensió, l'adequació del ritme de l'exposició, l'adequació de l'ordre dels continguts, i la claretat de l'exposició per a la comprensió de la temàtica. S'entregarà un document de síntesi del treball realitzat amb el grup de cada sessió pràctica. L'assistència a tots les pràctiques és obligatòria. Excepcionalment es pot faltar a un màxim d'una sessió. La nota final d'aquesta activitat presencial s'ha de ponderar al 20%.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Prova objectiva i de desenvolupament

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una prova escrita en base als continguts de l'assignatura. Aquesta prova constarà de dues parts diferenciades. La primera part objectiva amb una modalitat de preguntes tancades tipus test, i una segona part d'argumentació i desenvolupament. Per a la correcció de la segona part és indispensable haver aprovat la primera.
Criteris d'avaluació	Per poder presentar-se a la prova d'avaluació global és necessari que l'alumne hagi lliurat el projecte d'escenaris, així com tots els treballs de les sessions pràctiques. La prova d'avaluació comptarà amb dues parts: examen tipus test i prova d'argumentació i desenvolupament. L'alumne/a ha de demostrar el domini dels continguts teòrico-pràctics de la matèria mitjançant les lectures i les exposicions de classe. En la primera part de l'exàmen tipus text, les preguntes errònies es penalitzaran amb 0,33. Per poder considerar-se aprovada s'ha de tenir un mínim de 5 sobre 10. Comptarà un 60% sobre la nota final de la prova d'avaluació. La segona part és la prova d'argumentació i desenvolupament que comptarà un 40% sobre la nota final de la prova d'avaluació. Per a la correcció d'aquesta segona part s'ha d'haver aprovat la primera (examen tipus test). Aquesta prova es podrà recuperar en el període d'avaluació extraordinària (febrer).

Percentatge de la qualificació final: 40%

Projecte de disseny i aplicació d'escenaris de joc i activitat

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Amb aquesta pràctica es pretèn que els alumnes aprenguin a dissenyar microespais de joc i activitat amb materials no estructurats i que les apliquin a un Centre d'Educació Infantil. Aquest projecte es realitzarà en petit grup (4 alumnes) i constarà de tres parts: a-Dissenyar 3 microespais de joc i activitat per un ambient seleccionat b-Aplicar els microespais creats a un centre d'Educació Infantil (des de l'assignatura d'Observació i Documentació es farà l'observació i documentació de les sessions realitzades amb els infants) c-Documentació del projecte realitzat i exposició al grup-classe
Criteris d'avaluació	Aquest projecte s'avaluarà en funció de cada una de les seves parts a partir de la rubrica específica on s'avalua:

Guia docent

- * Contextualització i disseny del projecte
 - * Qualitat en el disseny dels microespais segons els criteris i paràmetres assenyalats
 - * L'aplicació i avaluació del projecte
 - * Qualitat de la documentació presentada i exposició al grup
- El projecte es podrà recuperar a la convocatòria extraordinària de febrer si prèviament s'han superat dues de les parts

Percentatge de la qualificació final: 40%

Preparació de les sessions pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	S'hauran de dur a terme diferents activitats que es prepararan amb el petit grup abans i durant les sessions pràctiques així com la preparació de les lectures que es debatran en les sessions de classe.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 0%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es presenta la bibliografia adient per poder complementar i desenvolupar el treball dels estudiants. Fixam una bibliografia bàsica, una altra de complementària. A més, mitjançant l'eina informàtica de la intranet de Campus Extens, Moodle (teleeducació), l'alumne tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com ara documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura o enllaços a Internet.

Bibliografia bàsica

- HOYUELOS, A; RIERA, M.A (2015). Complejidad y relaciones en educación infantil. Barcelona: Temas de Infancia. Rosa Sensat (Caps. 1/3/4/5)
- L'ECUYER, C. (2012). Educar en el asombro. Plataforma Editorial.
- PLATAFORMA 0-6. La Educación Infantil de 0 a 6 años en España. Edició digital disponible a: <http://plataformademadrid06.blogspot.com.es/p/nuestro-informe.html> (Caps.4/7/10)
- Un llibre del tema del temps que cada grup treballarà pel debat corresponent
- Altres textos i materials a la xarxa intranet

Bibliografia complementària

Tema 1. Les bones pràctiques a l'Educació Infantil

- CARBONELL, J. (2015). Pedagogías del siglo XXI. Alternativas para la innovación educativa. Octaedro
- CARBALLO, A, PORTERO, (2018). Neurociencia y educación. Aportaciones para el aula. Graó: Ideas Clave
- DIEZ, M. C. (2013) 10 ideas clave. La Educación Infantil Barcelona: Graó (Caps. 1-2-8)
- DOMENECH, J.(2005). Mirades a l'educació que volem. Barcelona: Graó

Guia docent

- ESCOLA EL MARTINET. (2016). T'estimo però no ho sé escriure. La vida a la Comunitat dels Petits. Edita Prisma Impressions. Ripollet
- GARCÍA, A. (2017). Otra educación ya es posible: una introducción a las pedagogías alternativas. Literalibros
- GERVER, R.(2016). Crear hoy la escuela de mañana. SM- Biblioteca Innovación educativa
- MORA, F.(2013). Neuroeducación. Sólo se puede aprender aquello que se ama. Alianza-Editorial
- ROBINSON, K. (2016). Escuelas creativas. La revolución que está transformando la educación. Grijalbo Ed.

Tema 2. Espai

- BORGUI, Q (2005). Los talleres en educación infantil. Barcelona: Graó
- CABANELLAS, I; ESLAVA, C.(2005). Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía. Graó. Barcelona.
- CEPPI, G. Y ZINI, M. (2009). Niños, espacios, relaciones. Metaproyecto de ambiente para la infancia.Reggio Children-Red Solare. Buenos Aires.
- RYTSCHER, P.(2006). El jardín de los secretos. Organizar y vivir los espacios exteriores en las escuelas. Barcelona: Graó
- RUIZ DE VELASCO, A, ABAD, J. (2011). El juego simbólico. Barcelona: Graó
- TRUEBA, B. (2016). Espacios en armonía. Temas de Infancia: Rosa Sensat

Tema 3. Temps

- BONDIOLI, A; NIGITO, G. (2008), Tiempos, espacios y grupos. Barcelona: Graó
- BONAS, M. (2007). Entramados. Graó. Barcelona
- DAVID, M; APPEL, G. (1986). La educación del niño de 0 A 3 años. Madrid: Narcea..
- DOMENECH, J. (2009). Elogio de la educación lenta. Barcelona: Graó
- FALK, J.(ed.).(2008). Lóczy, educación infantil. Barcelona: Octaedro
- HONORÉ, C. (2008). Bajo presión. Barcelona: RBA
- RYTCHER, H.(2013). Escola slow: pedagogia del quotidià. Barcelona: Rosa Sensat
- SILVEIRA, M.C. (2002). Rutines, activitat a l'escola. Temes d'in-fàn-ci-a. Barcelona: Rosa Sensat.
- ZAVALLONI, G. (2015). La pedagogía del caracol. Barcelona: Graó

Tema 4. Relacions

- BONALS,J. (2000). El trabajo en pequeños grupos en el aula. Barcelona: Graó
- DAVID, M, APPEL, G. (2010). Lóczy, una insolita atención personal. Barcelona: Octaedro
- DIEZ NAVARRO, M.C. El piso de abajo de la escuela. Los afectos y las emociones en el día a día de la escuela infantil.Barcelona: Graó
- GIL, E.I. y otros (1996). La asamblea de clase. Una experiencia en el segundo ciclo de E.Infantil.
- HOYUELOS, A; RIERA, M.A (2015). Complejidad y relaciones en educación infantil. Barcelona: Temas de Infancia. Rosa Sensat
- HORNO, P. (2004) Eduquem l'afecte. Barcelona: Graó
- PALOU, S. (2008). Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia. Propuestas educativas. Graó. Barcelona
- PANIAGUA, G; PALACIOS, J. (2005).Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad. Madrid: Alianza
- TRAVESSET, M; PARELLADA, C. (2016). Las redes sutiles de la educación. Barcelona: Octaedro

Altres recursos

Mitjançant l'eina informàtica de la intranet de Campus Extens, Moodle (teleeducació), l'alumne tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com ara documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura o enllaços a Internet.